

[Bjørn Elmquist]

miske systemer. Og så har vi også, synes jeg nok, indtil nu i hvert fald, haft nok så forskellige opfattelser af det individuelle menneskes, den individuelle borgers rolle og plads i samfundet. Det er det, man i CSCE-processen kalder »den menneskelige dimension«, og som i forbindelse med Helsingforslutakten har ført til en vis opblødning, i hvert fald i de punkter, vi kan sætte på dagsordenen.

Samtidig har vi i Sovjetunionen – her kommer jeg tilbage til nogle af mine indledende bemærkninger – set en bevægelse betegnet med ordene glasnost, perestrojka og demokratisering, som efterhånden er blevet mere dagligdags ord, også i dansk, end de ord, der tidligere indgik fra Sovjetsiden, f.eks. »njet«.

Spørgsmålet er, hvad der ligger i det, spørgsmålet er, om der er en sammenhæng, hvad der har bragt hvad med sig. Hvad er årsag, og hvad er virkning?

Spørgsmålet er også, hvilke motiver de har i Sovjetunionen, de kredse, der taler – indimellem ganske alvorligt – om disse ting. Før var der vel nok først og fremmest økonomiske motiver bag de tilnærmelser og den interesse, man kunne se udtrykt fra sovjetisk side over for EF og over for vores samarbejde her i Vesten.

Jeg har på det seneste konstateret en anden motivering, hvor man ud fra spørgsmålet om den menneskelige dimension nu fra østlig side udtrykker interesse for at komme i nærmere samarbejde med Vesten.

Hr. Per Stig Møller var inde på det kulturelle samarbejde, man via Europarådet kunne indlede. Jeg synes, det er yderst interessant, at der på onsdag i næste uge, altså om mindre end en uge, finder et møde sted i Strasbourg, hvor en delegation, der repræsenterer den øverste Sovjet, med præsidenten for den øverste Sovjet i spidsen møder frem til forhandlinger med præsidiets for Europarådet. Det var utænkeligt for få år tilbage, hvor Europarådet ofte af Sovjetunionen blev skældt ud for at være indbegrebet af og et barn af den kolde krig og bolværket mod kommunismen.

Nu er de parate til at drøfte indbyrdes relationer med Europarådet. Det kan ikke være økonomiske motiver, der får russerne til det, for der er ingen penge at hente i Europarådets fonde. Det må simpelt hen være et ønske om, at man også på menneskerettighedsområdet kan komme nærmere en vestlig opfattelse.

Vi skal bestemt ikke være naive. Vi skal ikke købe nogen kat i sækken, men vi skal gå åbent til værks. Jeg tror, at der her er muligheder for en normalisering, meget langsom, men en normalisering, en realistisk normalisering, hvis vi passer på, hvilke betingelser vi indgår på i forholdet til Østeuropa, som ligger fantastisk tæt på vort land.

Jeg skal slutte mit indlæg med naturligtvis at tilkendegive, at den dagsorden, vi er medforlagsstillere til, kan mit parti stemme for.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det er min hensigt at holde pause efter fru Lone Dybkjærs indlæg.

Lone Dybkjær (RV):

Genève, Wien, Stockholm, Helsinki er byer, vi kan forbinde med store udenrigspolitiske begivenheder, erklæringer og beslutninger. København er ikke med her. Det har sin naturlige forklaring, vil man sige. Vi er ikke en neutral stat set i Øst-Vest-sammenhæng. Men det er Reykjavik heller ikke. Alligevel kunne byen vælges til et Øst-Vest-topmøde, der ganske vist ikke fik et resultat, men som alligevel banede vejen for de mest positive begivenheder i de seneste års Øst-Vest-historie, nemlig aftalen i Washington i december 1987. Reykjavik kunne vælges – København blev det ikke.

Dag Hammarskjöld, Alva Myrdal, Olof Palme og Gro Harlem Brundtland er nordiske navne, vi forbinder med international indsats. Dag Hammarskjöld og FN, Alva Myrdal og nedrustning, fulgt op af Palme om fælles sikkerhed og Gro Harlem Brundtland om fælles fremtid.

Sverige og Norge har ydet og yder deres internationale bidrag til historien, tager initiativer eller sætter sig i spidsen for det seje arbejde, der trods alt tvinger andre lande til at forholde sig til noget væsentligt. Vi kan så spørge os selv: Hvad vil Danmark blive husket for?

Jeg har med denne indledning villet spørge, om det ikke efterhånden var muligt at føre en udenrigspolitisk debat, hvor vi stillede os selv det dybere spørgsmål, om vi som lille land – godt nok med i NATO, men klart kritisk medlem – kunne yde et supplerende bidrag til fodnoterne. Eller er det blevet sådan, at vi her i landet ikke kan føre anden udenrigspolitisk debat end den, der føres af indenrigspolitiske grunde,